

CAFÉ HAZEKAMP

'Café', staat te lezen in zelfgeverfde groene letters op een klein houten bordje boven de ingang van de schuurdeur. Dus we stappen naar binnen. In de schuur open ik een volgende deur en dan staan we zowat in de keuken van de familie Hazekamp. Enigszins gedesoriënteerd lopen we een kamer in waar stemmen te horen zijn. Het is zaterdagmiddag om een uur of drie. Tinus en Eke kijken naar een quiz op televisie. Terwijl Eke in de prijzen probeert te vallen komt Tinus bij ons zitten. Koffie is niet in de kan, een flesje sinas is wel te krijgen. Half openstaande schuifdeuren scheiden de woonkamer van het café. Maar scheiden is een groot woord. Als alle stoelen in het café bezet zijn, dan nemen de gasten doodgewoon plaats op één van de leunstoelen of het bed van Eke in de woonkamer. Zo gaat dat hier bij Tinus en Eke, al bijna veertig jaar lang.

Het huiskamercafé wordt vooral in beslag genomen door een lange houten tafel, waarvan de pracht onder een plastic kleed verstopt is, en foto's en schilderijen die het verhaal van Tinus vertellen. Over zijn broer die in Indië omkwam, over de twee reizen die Tinus naar Indonesië maakte om het graf te bezoeken. Over zijn tweelingzus; acht kinderen telde het gezin Hazekamp, Eke komt uit een 'nest' van negen. En dan komt Tinus vanzelf te spreken over hun jongen die nu drieëndertig jaar geweest zou zijn. 'Maar je hebt het niet altijd voor het zeggen.'

CONTANT
BETALEN.

Tinus is 79 jaar, grootgeworden op de molen van Westerwijtwerd. Zijn schouders torsten jaar in jaar uit 500 mud per week. De molen, al sinds lang niet meer in gebruik, heeft hij onlangs verkocht. Maar werk is er nog genoeg en Tinus en Eke doen alles zelf: het café, de moestuin, de kippen en de eenden, de brugbediening, de 'ververij' aan het huis, en elke

week veegt Tinus de hele 'riepe' (straat) van Westerwijtwerd aan, want hij kan geen rommel zien.

In 1959 namen Tinus en Eke het café over van de smid. Die had niet veel 'loop' gehad, hooguit één kratje bier in de week werd er uitgeschonken. Degenen die de bedsteden in de gelagkamer besliepen - nu 'verstopt' achter wandkastdeuren - zullen daar dus min of meer rustig gelegen hebben.

Zonder dat de Hazekamps daar op uit waren, is hun café wèl gaan lopen. Het huiskamercafé van Tinus en Eke is één van de laatste in zijn soort. In wezen is hier sinds 1880, toen het café gebouwd werd, niet veel veranderd. Onbedoeld zijn Tinus en Eke met hun café Hazekamp bekend aan het worden, simpelweg omdat ze verandering en modernisering stilletjes aan zich voorbij hebben laten gaan. En bovendien, de mensen komen hier graag. Net als in een echte

huiskamer zitten de gasten hier allemaal bij elkaar. Wie hier 'vreemd' komt wordt door Tinus onder de hoede genomen. De stamgasten schuiven in en men neemt deel aan het geroezemoes.

Café Hazekamp
Dorpsweg 4
9993 TK Westerwijtwerd
tel. 0595-551301

CAFÉ 'T ZIELHOES

Het had maar een haar gescheeld of 't Zielhoes was in 1979 afgebroken. De toenmalige eigenaar, het Waterschap Noorderzijvest, had plannen om het pand te slopen. En dat vond Siert van Warners, de melkboer van Usquert, zo vreselijk jammer, dat hij naar de voorzitter stapte om te vragen of hij het ' niet mocht voortzetten. Dat mocht, met de beperking dat er geen sterke drank geschonken werd. Maar tegenwoordig kan de wadloper, die de wind op zijn vinnigst heeft gevoeld, zich hier weer een borrel laten inschenken.

Zielhoes Noordpolderzijl

gebouwd in 1811 en verbouwd tot een verblijfs- en horeca-vestiging van het voormalige waterschap Noordpolderzijl, toen café Restaurant 't Zielhoes.

1811 oprichting van de Noordpolder, welke bestaat uit de Noordpolder en de Noordpolderzijl, waaraan de voor de Noordpolder en de Noordpolderzijl gebouwd.

1811 omdat Noordpolder is gebouwd wordt de verblijfs- en horeca-vestiging van de Noordpolder en de Noordpolderzijl gebouwd.

1811 kantoor is de vestiging, die voor de verblijfs- en horeca-vestiging van de Noordpolder en de Noordpolderzijl gebouwd.

Van 1979 tot 1996 runde Siert van Warners het café, om daarna het stokje over te geven aan zijn dochter Joke. Toen Siert van Warners begon was 't Zielhoes nog een echt visserscafé. De vissersvloot van Usquert had hier zijn thuishaven. De vissers zijn inmiddels bijna allemaal verdwenen naar Lauwersoog en tegenwoordig is 't Zielhoes een pleisterplaats voor vooral wadlopers, wandelaars en watersporters.

Maar het verleden wordt hier niet verloochend. Op vrijdag- en zaterdagmiddag, en op zondagochtend komen de stamgasten hier een kop koffie en een borrel drinken. Al decennialang maken ze op deze dagen de gang naar het café. 't Zielhoes is, ondanks alle veranderingen, een café gebleven waar de oude garde zich nog steeds thuis kan voelen.

Men kan in 't Zielhoes twee maaltijden krijgen: een bruine bonenschotel of een kapucijnerschotel. Degelijke kost, zoals het hoort op deze plek zonder poespas, waar de zee eeuwen- en eeuwenlang vrij spel had. Totdat de polderwerkers kwamen om het land te veroveren op de zee.

In 1811 werd de Noorder Zeedijk aangelegd en werden ook de Noordpolderzijl en de sluiswachterswoning gebouwd. In 1843 werd 't Zielhoes, zoals de woning in de volksmond werd genoemd (ziel of zijl is het Groningse woord voor sluis), uitgebreid met een bovenverdieping, waar voortaan het bestuur van het Waterschap Noordpolder haar vergaderingen hield.

De Noordpolderzijl was een keersluis, dat wil zeggen dat men alleen door de sluis kon wanneer de waterspiegel aan beide zijden even hoog stond. Dat was vier keer per etmaal het geval. Vooral vissers maakten gebruik van de sluis en het café, dat in 't Zielhoes gehouden werd. De sluiswachter was tevens kroegbaas. Zeker in de beginjaren zal deze bijverdienste de sluiswachter geen windeieren hebben gelegd. Want de aanleg van de zeedijk en de inpoldering van het immense kweldergebied deed honderden polderwerkers uit alle delen van het land naar de Noordpolder toestromen. Aan de dijk alleen al werkten in het voorjaar van 1811 een kleine driehonderd arbeiders. De polderwerkers woonden in riet- of strogedekte keten langs het traject waar de dijk geprojecteerd was en waren niet afkerig van sterke drank. In diverse keten werd deze verkocht en getapt, zo blijkt uit een verordening waarin het aan keetbewoners verboden werd na acht uur 's avonds sterke drank te verkopen of uit te tappen.

In de instructie voor de eerste waerman (sluiswachter) bij de Noordpolderzijl is te lezen dat hij een jaarlijkse toelage ontving van tachtig gulden met daarbij de 'vrije visscherij' in de sluis en gratis gebruik van 'huis en heem'. In ruil daarvoor moest hij onder meer 'ten allen tijde op de Sluis goede agt geven', het huis 'schoon Zindelijk en in een geschikte order bewaren' en zich 'zoodanig houden en gedraagen als een getrouw en voorzichtig Waarman verplicht is en behoort te doen'. Tot dat laatste bleek niet iedere sluiswachter in staat. In 1865 werd de waerman Andries Jans Brands gesommeerd de aanwezige sterke drank 'op staande voet' naar Usquert te brengen. Een klein jaar later mocht hij weer sterke drank verkopen met dien verstande 'dat wanneer den waerman in 't vervolg weder te veel misbruik daarvan maakt, hij alsdan zal worden bedankt, en de woning oogenblikkelijk moet verlaten.' Andries Jans Brands beterde kennelijk zijn leven want hij bleef nog tot 1883 sluiswachter.

't Zielhoes bleef als sluiswachterswoning en café bestaan tot diep in de twintigste eeuw. Tussen 1974 en 1986 werd de Noorder Zeedijk op deltagoogte gebracht en werd een gemaal gebouwd ter vervanging van de sluis. Noordpolderzijl veranderde van een vissershaven in een toeristische trekpleister. In de zomermaanden gaan hier een kleine duizend plezierboten voor anker, en komen er op één dag honderden wadlopers over de vloer.

Maar 's winters is het hier anders, stiller vooral. Dan werkt de uitbaatster naar de tijd van het licht, en gaat de deur als het donker wordt op slot. Op zo'n stille winterse dag waant men zich hier aan het einde, of misschien beter gezegd aan het begin van de wereld.

Café 't Zielhoes
Zijlweg 4
9988 TD Noordpolderzijl
Telefoon 0595-423058

